

Jumalateenistus Nõos P, 31.10.21 kell 11.00, Usupuhastuspüha

Lektsioonid: Jr 31:31–34; Gl 5:1–6

Pihikõne: Rm 3:28

Jutlus: Mt 4:12–17

Laulud: 323 (1–4); 173 (1–2, 3); 274 (1–4); 163 (1–4)

Aga kui Jeesus oli kuulda saanud, et Johannes on vangistatud, läks ta tagasi Galileasse ja jättis Naatsareti ning asus elama Kapernauma, mis on järve ääres, Sebuloni ja Naftali piirkonnas, et läheks täide, mida on räägitud prohvet Jesaja kaudu: „Sebulonimaa ja Naftalimaa, mere teel, sealpool Jordanit, paganate Galilea, rahvas, kes istub pimeduses, on suurt valgust näinud, ja neile, kes istuvad surma maal ja surma varjus – neile tõuseb valgus!” Sellest ajast peale hakkas Jeesus kuulutama: „Parandage meelt, sest taevariik on lähedal!”

Meie usuisa dr Martin Lutheri „95 teesist“, mille naelutamine Wittenbergi lossikiriku uksele on tänase usupuhastuspüha üks lemmiksümboliteid, esimene kõlab nii: „Kui meie Issand ja õpetaja Jeesus Kristus ütles „Parandage meelt“ jne., siis tahtis ta, et kogu usklike elu oleks meelearandus.“ Miks peaks siis kogu usklike elu olema meelearandus? Kahel põhjusel.

Esiteks seepärast, et pole mitte mingit muud viisi olla valmis Kristuse armu vastuvõtmiseks.

Kõik inimesed on patused ja nende hulgas pole ühtegi, peale meie Önnistegija Jeesus Kristuse, kes suudaks patust hoiduda. Kuid Jumal ei kalla Kristuse armu nende peale, kes seda ei soovi, vaid püüab aidata neid, kes oma patust tunnistavad ja on selle pärast kurvad. Kes hüüavad nagu kuningas Taavet Ps 51: „Loo mulle, Jumal, puhas süda, ja uuenda mu sees kindel vaim!“

Kristuse armu ei aita vastu võtta ka indulgentsid ehk patukustutuskirjad, mille ülemäärase kasutamise tõttu läänekirikus Luther noil 16. sajandi alguse aegadel pahane oli.

Kristuse armu ei aita pälvida ka mingi muu viis ennast sobivaks teha nagu nt kirikule annetamine või tuttavate otsimine kristlaste hulgas või nn asendus kristluse harrastamine (põhimõte, et minu eest usuvad usklikud, mina lihtsalt toetan neid mõttes).

Ei, Kristuse armu vastuvõtmiseks tuleb tunnistada, et tehakse palju pattu ja vajatakse pidevalt meelearandust. Siis tekib lootus, et Kristuse arm jõuab ka meieni.

Teiseks peaks kogu usklike elu olema meelearandus seepärast, et, nagu ütleb Jeesus, taevariik on lähedal.

Seda mõtet võib omakorda näha kahest küljest.

Esiteks tähendab Jeesuse mõte „taevariik on lähedal“ seda, et ta Jeesus ise on lähedal ja Jumala riik tema, Jumala Poja isikus samuti. Kui Jeesus seda 1. sajandil Galileas ütles, siis oli see uus asi. Kõigi järgnevate põlvkondade, sh meie põlvkonna jaoks on taevariik Jeesus Kristuses juba kohal.

Kuid nii või teisiti: Kristuses juba praegu kätte saadav taevariik jääb arusaamatuks ja suletuks neile, kes meelt ei paranda. Kui eelmist, Kristuse armu vastuvõtmise mõtet võiks illustreerida pildiga koputavast Jeesusest meie hinge ukse taga ja meie otsusega teda kas sisse lasta või mitte, siis taevariiki sissesaamist võiks illustreerida pildiga ühes pealinnas asuvast välisriigi saatkonnast, mille väravad jäävad suletuks neile, kes ei täida ära vastavat dokumentatsiooni – ei paranda meelt.

Teine võimalus näha usklike elu meelearandusena lähedal olevasse Jumala riiki pääsemiseks on n-ö eshatoloogiline, seotud viimaste asjadega.

Kristlase maapealne elu on ju ettevalmistus surmajärgseks olemiseks Jumala juures ehk taevariigis. Ning taevariigis on juba võimatu meelt parandada. Selleks ei aita kaasa ka eestpalved surnute hingede eest ega neile küünalde panemine või muu selline „tagantjärgi tarkus“. Meelearanduseks on Jumal meile andnud selle elu ja seda tuleb meelearanduseks ka kasutada. Pärast on juba hilja.

See on nagu tähendamissõnas kuninglikust pulmapeost Mt 22:1–14, kus Jeesus ütleb: „Aga kui kuningas astus sisse pidulisi vaatama, nägi ta seal inimest, kellel ei olnud pulmarõivast seljas. Ja ta ütles talle: „Sõber, kuidas sina oled tulnud siia ilma pulmarõivata?“ Aga see ei saanud sõnagi suust. Siis kuningas ütles teenijatele: „Siduge tema jalad ja käed ning visake ta välja pimedusse!“ Seal on ulgumine ja hammaste kiristamine. Sest paljud on kutsutud, aga vähesed valitud.““

Küllap tahtis too pulmarõivata inimene hakata vabandama oma ebasobiva välimuse pärast, kuid tema vabandusi enam kuulda ei võetud.

Nüüd aga vaadeldagem, mida ütleb dr Martin Luther oma 95 teesist viimases. Ta sõnastab selle nii: „[Kristlasi tuleb manitseda, et nad] ... usuksid, et nad pääsevad taevasse ennemini pärast paljusid katsumusi kui rahu ja kindluse kaudu.“

Peame tunnistama, et katsumustest kristlaste elus puudu pole.

Inimese elu on teatavasti üleüldse raske, nii kristlase kui mittekristlasena elades. Nt praegu oleme keset tervishoiukriisi, kus raskusi valmistavad mitu asja.

Esiteks muidugi viirushaigus ise, mille põdemine pole paljudele meeldiv, nagu ma olen kuulnud, ja paljud selle tõttu ka surevad.

Teiseks valmistab raskusi see, et haigus tekitab ühiskonnas pingelise fooni, sest viirusest pääsemiseks otsitakse eri abinõusid, vaieldakse nende õigsuse üle ja süüdistatakse neid, kes kokkulepitud abinõuga kaasa ei tule.

Kuid kristlasele on võib-olla kõige raskem rahu säilitamine selles olukorras ja teiste julgustamine õigel viisil.

Pole ju õige süüdistada riigivalitsust, et ta kasutab viiruse ohjeldamiseks liiga karme meetmeid ja sunnib inimesi end vaksineerima. Sest ilmaliku riigi ülesanne on korralagedused likvideerida ja korralageduseks võib nimetada ka pandeemiat.

Võib ju vaielda ja tülitseada, kas mõni valitsus suudab seda korralagedust paremini ohjata kui teine. Kuid tuleb uskuda, et valitsused püüavad selleks alati anda oma parima. On ju Lutheri kahe riigi õpetuse järgi ka ilmalik valitsus Jumala poolt seatud.

Teisalt pole ka õige süüdistada neid, kes end praeguse koroonapandeemia ajal mingil põhjusel end vaksineerida ei taha ja selle vastu koguni protesteerivad.

Miks siis pole?

26. oktoobril kirjutas õp Aivo Prükk Facebookis: „On üks haigus, mis on hullem kui koroon. Ei ole ühtegi, kes sellest haigusest puutumata oleks. Üks on, kellel on vaktsiin selle haiguse vastu. Seda vaktsiini jagatakse ilma hinnata, sest see on hindamatu.“ Ja lisab õigeusu liturgilise mõtte: „Kristus on surnuist üles tõusnud, / surmaga surma maha tallanud / ja neile, kes hauas olid, elu kinkinud.“

Õp Prükil on õigus: koroonaviirusest palju hullem on nn patuviirus, mis on „tungenud kõikidesse inimestesse, kuna kõik on pattu teinud“ (Rm 5:12). Kui tavalise, bioloogilise viiruse saab inimene kokkupuutel viirusekandjaga oma eluajal, siis patuviirus on inimeses juba sündides ja seda antakse edasi põlvest põlve – alates Adamast.

Ainus võimalus sellest patuviirusest vabaks saamiseks on vaksineerida end Kristuse-vaktsiiniga: parandada meelt lasta end ristida ja usaldada oma elu Kolmainu Jumala hoolde.

Tulles nüüd tagasi koroonavaktsiini-vastaste juurde, võib mõelda analoogia alusel, et me ju kristlastena ei pahanda nende paljude pärast, kes Kristuse-vaktsiinist oma patuhaiguse ravimiseks loobuvad või selle vastu tõrguvad. Me oleme nendega pikameelsed ja elame nende kõrval, neile tõde selgitada püüdes. Me kutsume neid jumalateenistusele, reklaamime oma koguduse tegemisi, kuulutame välja leerikursuseid ja pühapäevakoolitunde jne. Kõike selleks, et inimesed laseksid end vaksineerida n-ö Kristuse-vaktsiiniga.

Täpselt samuti peame kristlastena olema pikameelsed ka nendega, kelle vaktsiinivastasust me ilmaliku riigi kodanikena ehk heaks ei kiida.

Jah, luterlastena võiksime me lähtuda Lutheri kahe riigi õpetusest, mille kohaselt Jumala riik peab tegelema oma asjadega ja ilmalik riik omadega. Seega, kui ilmalik riik on korralageduse likvideerimiseks teinud korralduse, et kõigil tuleb lasta end koroonaviiruse vastu vaksineerida, siis tuleb meil kui kristlastel sellele ka alluda. Ütleb ju apostel Peetrus 1Pt 2:13j: „Alistuge Issanda pärast kogu inimlikule korrale, olgu kuningale kui kõige ülemale, olgu maavalitsejale kui tema poolt saadetule...“

Samas ütleb apostel Paulus Rm 13:8: „Ärgu olgu teil ühtki muud võlga kellegi vastu kui ainult võlg üksteist armastada.“ Kristlastena peame olema kannatlikud kõige suhtes, mis on meie elus meie ristiks. Sellepärast pole ka õige pooli valida selles, kuidas seda elu ilmalikus mõttes kõige õigemini elada tuleks. Oleme poole valinud vaimulikus võitluses patuga ja sellest meile piisab, paljuks

muuks tegelikult jõudu ei jätkugi.

Niiis jätkakem elu meeleparanduses, olgem kannatlikud katsumustes ja püüdkem teha head!

Küllap me „omal ajal ka lõikame, kui me enne ära ei nõrke!“ (Gl 6:9)

Aamen.